

JURJEVSKE KOLEDNICE V BELI KRAJINI

ZMAGA KUMER
SAZU, 61000 Ljubljana

UDK 39:784.4
Izvorni znanstveni članak

Z izrazom kolednica označujemo pesem, s katero koledniki voščijo od hiše do hiše srečo in so za to obdarovani. Jurjevsko koledovanje spada v okvir šeg na god sv. Jurija ki je domnevno nadomestil med Slovani neko pomladansko božanstvo.

Doslej je bilo v Beli krajini zapisanih ali posnetih 23 jurjevskih kolednic, ki se po besedilu in melodijah razlikujejo od drugih slovenskih. Belokranjske začno z verzi o Zelenom Juriju, sledi dolgo, rimano naštevanje darov, podobno kot je to pri hrvaških, zahvala na koncu pa manjka. Melodije se po strukturi uvrščajo med otroške pesmi, ki imajo za osnovo terco s sekundo nad njo. Zdi se, da so bile že najstarejše variante zapisane v času, ko se je jurjevanje začelo razkrajati in postalo otroška šega, preden je po drugi vojni docela prenehalo.

Z izrazom *kolednica* označujemo (po Kuretu¹) pesem, s katero obhodniki voščijo od hiše do hiše srečo in so za to obdarovani. *Koleda* je krajši dramatski prizor z enako vlogo, nosilci obojega so *koledniki*, šega je *kolédovanje* in izvajati jo se pravi *kolédovati*. Vsi ti izrazi so izpeljani iz lat. *kalendae*, kar je sprva pomenilo začetek meseca, pozneje obhode ob novem letu, v naši strokovni literaturi pa uporabljamo navedene izpeljanke tudi v zvezi z obhodi ob drugih priložnostih.²) Tako poznamo po Slovenskem razen božično-trikraljevskega oz. novoletnega koledovanja še svečniško (2. febr.), jurjevsko (23./24. apr.), florjanovsko (4. maja), kresno (23. jun.), mihelovsko (29. sept.) z ustreznimi kolednicami.

Jurjevsko koledovanje spada v okvir jurjevanja tj. šeg na god sv. Jurija, ki se praznuje v krajih severno od Drave 23. apr., južno od Drave pa 24. apr. Svetnik Jurij je domnevno nadomestil med Slovani neko pomembno pomladansko božanstvo, po čigar zaslugi je narava vsako leto spet ozelenela, da je mogla živina na pašo in so posevki oživel. Zato nekatere jurjevske šege proslavljajo mlado zelenje s soncem vred in začetek paše,³) s čimer je Jurjevo postalo tudi pastirski praznik. Glede na to, da obstajajo pri drugih evropskih narodih podobne spomladanske šege ob 1. maju in da drugi južni Slovani ne poznajo takega jurjevanja, kot je pri Slovencih in Hrvatih, domneva V. Huz-

¹) Kuret 1951, 248 = Kuret, Niko, Trikraljevske igre in kolede na Slovenskem (: SF 3/4, Ljubljana 1951, 240—275).

²) Kuret 1970, 146 = Kuret, Niko, Praznično leto Slovencev, 4. Zima. Celje 1970.

³) Kuret 1965, 267 = Kuret, Niko, Praznično leto Slovencev, 1. Pomlad. Celje 1965.

jak⁴⁾, da se je šega razširila na Hrvaško od severozahoda, torej prek Slovenije in se morda dokončno izoblikovala prav na slovensko-hrvaškem ozemlju.

V resnici je moralo biti jurjevanje v preteklosti v navadi po vsej Sloveniji, saj obstajajo zapisi in podatki o njem s Štajerskega, Notranjskega, Goriškega, Rezije in Prekmurja, razen tega so bile zapisane in še v letih po drugi svetovni vojni posnete jurjevske kolednice v Beli krajini, po vzhodnem Dolenjskem in v Rožu na Koroškem.⁵⁾

Po doslej zbranih podatkih se samo v Rožu na Koroškem jurjevsko koledovanje začne s posebnim obredom oz. dramatskim prizorom, ki ponazarja vstajenje narave iz zimskega spanja, pa še tam le v vasi Ledince.⁶⁾ Povsod drugod poteka jurjevsko koledovanje na enak način kot koledovanje ob drugih priložnostih, se pravi z obhodom od hiše do hiše. V Beli krajini je bilo v Črnomlju še v 30. letih 19. stol. v navadi jurjevanje odrasle mladine in sicer v obliki obrednega dramatskega prizora s sprevidom.⁷⁾ Kdaj je zamrlo, se ne ve. Obnovili so ga v 30. letih 20. stol. po prizadevanju Fr. Marolta, vendar se ni moglo obdržati drugače kot v okviru folklornih turističnih prireditev. Po vseh drugih belokranjskih krajih pa so koledniki, ki *vodijo Zelenega Jurija*, otroci-šolarji. Po Kuretu⁸⁾ je to otroško koledovanje ostanek obrednega dramatskega jurjevanja, poslednja razvojna stopnja šege preden sploh propade. Tudi na Koroškem so jurjaši dečki-šolarji, nasprotno pa so po vzhodnem Dolenjskem jurjevski koledniki odrasli fantje. V nekaterih krajih so koledovali še nekaj let po zadnji vojni in v vasi Žejno pri Čatežu skupina starejših mož še danes zavestno ohranja staro šego.⁹⁾

Kot je bilo že omenjeno, so se jurjevske kolednice do zadnjega ohranile po vzhodnem Dolenjskem, v Beli krajini in v nekaterih krajih Roža na Koroškem. Od drugod je sicer nekaj drobcev besedila, vendar se zdijo vprašljivi.¹⁰⁾

V Beli krajini je bilo doslej zapisanih ali posnetih 23 primerov jurjevskih kolednic, od katerih je 7 s konca 19. stol., nekaj iz let pred prvo svetovno vojno, večina pa je bila posneta od 1955 naprej. Kolednice so iz naslednjih krajev: Adlešiči (Š 4996; prim. tudi Š 4995), Bedenj p. Adlešičih (GNI M 20.038), Boršt (GNI M 42.790), Božakovo (GNI M 20.326), Črnomelj (GNI M 24.426), Drašiči (GNI M 20.268 a, 20.306, 20.315), Griblje (Š 4992; GNI M

⁴⁾ Huzjak, Višnja, Zeleni Juraj. Zagreb 1957 (Publikacije Etnološkega seminarja, 2), 41.

⁵⁾ Kuret 1965, 267—290; Orel, Boris, Slovenski ljudski običaji. (: Narodopisje Slovencev, 1. Ljubljana 1944) 263—349; zapisi in zvočni posnetki v arhivu GNI (= Sekcija za glasbeno narodopisje ISN ZRC SAZU).

⁶⁾ Kuret 1965, 277.

⁷⁾ O njem je poročal Joh. Kapelle v nemško pisanem članku, objavljenem v Carnioli 2 (Laibach 1829), 1—2.

⁸⁾ Kuret 1965, 70.

⁹⁾ Filmski in zvočni posnetek od 23. apr. 1984 (arhiv GNI M 42.538).

¹⁰⁾ To velja zlasti za Š 5000, 5002 in 5003 (= Strekelj, Karel, Slovenske narodne pesmi, 1—4. Ljubljana 1895—1923), ki jih je že drugod objavil Dav. Trstenjak. Sicer se sklicuje na pričevanje svojega deda, ki je najbrž zanesljivo samo glede šege, medtem ko ob besedilih sumimo, da jih je Trstenjak popravljval v skladu s svojimi težnjami po odkrivanju slovenske mitologije.

42.807), Metlika (GNI M 20.319, 20.265)¹¹⁾, Primostek (§ 4993), Sinji vrh (GNI M 24.454), Stara Lipa (GNI M 24.468), Špeharji (GNI M 24.453), Tribuče (§ 4994, GNI M 20.042), Vidošiči p. Drašičih (GNI M 20.268 b), Vinica (Marolt 1936, 5 sl.¹²⁾; GNI M 24.436), Zilje (GNI M 24.476).¹³⁾

Belokranjske kolednice se po besedilu in melodijah razlikujejo od drugih slovenskih. Npr. koroške (prim. § 4997) najprej predstavijo svetnika Jurija kot glasnika pomladi, saj prihaja hkrati z njo, nato pa voščijo srečo pri živini in ljudeh. Ohranjeno je tudi nasprotno voščilo vsega hudega, če pri kakšni hiši ne bi dobili pričakovanega, po izročilu obveznega daru.

V nekaterih dolenskih je naravnost rečeno, da koledniki *svetega Jurija vodijo* (npr. GNI O 4420) ali *svetega Jurja pojejo* (npr. GNI 18.129, GNI M 25. 117, 42.538 idr.). Značilno je, da je svetnik Jurij prevladal in se Zeleni Jurij nikjer več ne omenja, kajti tudi če je v besedilu kolednice npr. iz Cerkelj ob Krki (GNI 18.130) ali iz Žejnega p. Catežu (GNI M 42.538) verz *Svet Jur je prišel zelen k vam*, pomeni to samo, da je ob Jurjevem narava že ozelenela. Nekatero dolensko govorijo sploh o zelenih, s cvetjem posutih travnikih (npr. GNI O 6094) ali o prihodu pomladi (npr. GNI M 21.824 b). Koledniki se ponekod predstavijo kot *štirje brateci*, *svetega Jurja hlapec* (npr. GNI M 42.538), torej s formulo, ki jo najdemo še v neki štajerski florjanovski in mihelovski kolednici (§ 4982 in 4984). Tudi začetek besedila je ponekod značilno koledniški. Uvaja ga npr. verz *Dober večer Bog vam daj* (gl. GNI 18.130, GNI M 42.538 idr.). Nekatero vsebujejo še prošnjo za darove in zahvalo, izraženo z željo, *naj povrne Bog in ljub svet Jur, / zdaj in na vaši zadni ur* (npr. GNI O 6094, GNI 12.087 idr.) in koledniki se posloviyo tako, kot je pri koledovanju navada, npr. *Pri vas ostane sveti Duh, / al z nam pa rajša večni Bog* (GNI M 42.538) ali *Pri vas naj ostane sveti Jur, / z nami pa porajša sam večni Bog* (GNI 18.127). V nekaterih dolenskih variantah (npr. GNI M 21.824 b, 25.123 i dr.) so tudi odlomki legende o sv. Juriju kot mučeniku za krščansko vero, vojščaku iz bogatega rodu, ki je premoženje razdal revežem. Torej nobenega sledu o mitološki pripovedni pesmi o vitezu sv. Juriju, premagalcu zmaja in rešitelju sv. Marjete, kar je tolikokrat upodobljeno na freskah slovenskih podeželskih cerkva (npr. na Bregu pri Preddvoru na Gorenjskem). Te variante so očitno novejše in je bilo staro koledniško besedilo hote nadomeščeno z bolj pobožnim. Zgodilo se je nekaj podobnega kot v Žejnem, kjer so koledniki sami že po zadnji vojni opustili prvotno kolednico, ker se jim je zdela po besedilu in melodiji težka, ter sestavili novo, žal izrazno revnejšo. V »pobožnih« dolenskih lodiji težka, ter sestavili novo, žal izrazno revnejšo. V »pobožnih« dolenskih jurjevskih kolednicah se pojavlja tudi misel, ki jo vsebujejo sicer novoletne,

¹¹⁾ Marolt 1936, 14 (= Marolt, France, Tri obredja iz Bele krajine. Ljubljana 1936. Slovenske narodoslovne študije, 1) navaja kot primer iz Metlike besedilo, ki ga je zapisal Anton Navratil v Metliki 1878 in objavil Ivan Navratil v Letopisu Matice Slovenske 1879, toda pevec je bil iz hrvaške vasi Novaki onstran Kolpe. Pri objavi v § 4991 je to izrecno povedano.

¹²⁾ Po zapisu J. Tomšiča iz časopisa Šolski prijatelj, 3 (Celovec 1854), 179—181.

¹³⁾ Maroltov primer, ki naj bi bil zapisan v Kalu nad Semičem (gl. Marolt 1936, 9 sl.) ni mogel biti upoštevan, ker je njegova pristnost sporna, ne glede na to, da iz krajev zahodno od Metlike in Črnomlja ni nobenega drugega primera.

namreč da mnogih, ki so še prejšnje leto poslušali jurjevske kolednike, zdaj ni več med živimi (g. npr. GNI O 8719, GNI 18.129).

Vsega tega v belokranjskih kolednicah ni. Začenjajo se z verzoma, ki sta lahko zamenjana: *Prošel je, prošel pisani vuzem, / došel je, došel Zeleni Jurij*. Izjemoma prihaja Jurij na konju, npr. v var. iz Tribuč (GNI M 20.043: *po zelenem polju, / na visokem konju*) in iz Adlešič (Š 4996: *na zelenem konju, / po zelenem polju*).¹⁴⁾ V var. iz Drašič (gl. GNI M 20.306 in 20.315) je namesto tega rečeno, da je Zeleni Jurij prišel *iza loga zelenoga, / iza mora krvavoga*. Enako je v var. iz Primostka (Š 4993), ki še nadaljuje, da je hodil *po grdemu putu, / po debelem grudju*. Vloga Jurija kot glasnika pomladi je izražena z verzi *Donesel je, donesel / pedenj dolgo travico, / pedenj dolgo travico, / laket dolgo mladico*. Lahko je tudi *mladica dolga pedanj in travica cel laket*, v eni drašički var. (GNI M 20.268 a) in v var. iz Vidošičev (GNI M 20.268 b) pa je namesto *mladice* prinesel *zeleno šumico oz. pedenj dolgo šumico*.

Za tem sledi naštevanje darov, ki naj bi jih dali Juriju, in verzi, ki izražajo nestrpnost kolednikov, ko čakajo darov zase. Včasih je prej eno, včasih drugo, v nekaterih var. pa koledniki še positnarijo: *Haj, haj, stara majka bu li kaj?* (npr. GNI M 20.315 idr.). Ponavadi so kolednike obdarovali z jajci, ki so omenjena tudi med darovi Juriju npr. v var. iz okolice Vinice: *dajte mu jajce, / da vam ne pokolje jagnjet* (Marolt 1936, 6). Maroltu je ta stavek pomenil spomin na »pastirsko uvero o Jurju —, volčjem pastirju« (Marolt 1936, 6 in 16). V tej zvezi je opozoril še na Navratilov zapis iz Novakov na Hrvaškem (Š 4991), kjer je rečeno *dajte mu jaje, da mu Bog občuva janje*. Ker je naštevanje darov Juriju v celoti izrabljeno kot priložnost za igrivo rimanje besed brez pravega smisla, je vprašljivo, zakaj naj bi imel prav ta stavek globlji pomen. Saj jurjaši povečini terjajo *jajec, da ga ne bo zajec*. Podobno tudi vrstici *iza loga zelenoga, / iza mora krvavoga* v drašičkih variantah ne kaže pripisovati nekaj posebnega, recimo, da je »bržčas ostanek starejše, pozabljene epske pesmi, ker nima z drugim besedilom Zelenega Jurija prave logične zveze«, kot je menil Marolt 1936, 15.¹⁵⁾ Vrstico vsebuje tudi hrvaška varianta iz 1878, zapisana v Novakih. Sicer pa tu sploh ne gre za logiko, kot se vidi že iz verzov, ki istim darovom dodajajo različne besede za rimo npr. *dajte mu soli za debele voli* (Š 4992) in *dajte mu soli, da ga ne bjo molji* (GNI M 20.268) ali *dajte mu kruha, da ga ne bo muha* (Š 4992) in *dajte mu kruha, da ga ne bo naduha* (Š 4993) ali *dajte mu mesa, da se ne otresa* (Š 4992) in *dajte mu mesa, da pojde v nebesa* (Š 4993) ali *dajte mu pleče, da bo k letu večje* (GNI M 24.436) in *dajte mu pleče, da vam kaj ne reče* (Š 4994) itd. Čeprav že davno ni več grošev, jurjaši še zmeraj terjajo *groš, da dojde k letu još* (GNI M 42.807) in v isti var., posneti poleti 1985 še *dinar, da ga ne bo mlinar*. Če

¹⁴⁾ Pridevek v *zeleni monduri* v eni metliških variant (GNI M 20.319), je najbrž spomin na te verze, ki pa se jih pevec ni več spomnil, saj je bil tudi sicer nesiguren v besedilu.

¹⁵⁾ Maroltov podatek, da je ta stavek »zašel tudi v obredno koledo belokranjskih kresnic« (prav tam), ni prepričljiv, saj ga ni najti v nobenem primeru v Š in ne v kasnejših, le v njegovem, objavljenem takoj za navedeno trditvijo, vendar ne dovolj dokumentiranem, da bi ga mogli resno upoštevati.

prosijo hajde, da se doma najde (§ 4993) ali žita, da se doma pita (§ 4994), je to očitno spet zavoljo rime.

Verzi, s katerimi koledniki izražajo svojo nestrpnost pred obdaritvijo, so najbrž že pozen dodatek, pač iz časa, ko je jurjevsko koledovanje postalo otroška šega. Sicer je tudi v tistih kolednicah, ki jih pojejo odrasli, prošnja za dar, npr. v belokranjskih kresnih *Dajte, dajte, darovajte* (§ 5075) ali *Dajte, dajte našo pravdo, / dajte, dajte, ne štentajte* (§ 5094). Ponekod je tudi že vnaprej grožnja za primer, da jim ne bi hoteli nič dati. Vendar pa gre tu za staro pravico, *pravdo* kolednikov, za dolžnost do izročila. Nasprotno pri jurjevskih čutimo otroško neučakanost, ki se kolednici ne prilega prav. Uporabljeni so namreč verzi, ki spadajo v šaljivo pesem o čevljarjih, rokodelcih brez oroča (prim. § 8643-46), ker pravijo koledniki: *Šilo mi je u Metliki, / dreta mi je u Ljubljani* in dodajo: *dokle to saberem, / cipele (ali: cokle) razderem* (prim. § 4992-84, GNI M 20.306, 20.268, 20.043), pa ponekod še: *Nimam cajta stati / pred vašimi vrati* (npr. GNI M 20.315, 24.436). V var. iz Gribelj (§ 4992), zapisani 1888, govorijo koledniki te vrstice tudi v imenu Zelenega Jurija, ki ga vodijo, zato pravijo, da *mu* je dleta v Metliki itd., v drugih var. pa so oni tisti, ki ne utegnejo čakati. O kakšni zahvali za darove ni nobenega sledu niti v najstarejših ohranjenih variantah, kar je tudi znamenje propadanja kolednice, ki se je verjetno začelo brž ko je jurjevsko koledovanje postalo otroška šega.

Glede na to, da je otroško jurjevsko koledovanje razširjeno na Hrvaškem v glavnem po kajkavskem območju in da so zlasti pokupske kolednice podobne slovenskih v Beli krajini, se zastavlja vprašanje medsebojnih vplivov. Po primerih objavljenih v razpravi V. Huzjak je videti, da se v hrvaškem jurjevskem izročilu nasploh prepletajo starejša značilna koledniška besedila z novejšimi, v katerih že začenja prevladovati naštevanje darov.¹⁶⁾ Kot belokranjski se tudi hrvaški jurjaši pri tem igrajo z rimanjem besed npr. *Dajte mu luka, / da mu ne bu muka* ali *Dajte mu sira, / da se ne ozira* ali *Dajte mu šenice / od Marije Djevice* ipd. Nekatere vrstice se ujemajo z belokranjskimi npr. *Dajte mu soli, / da vam budu debeli voli* ali *Dajte mu pogače, / da mu noga odskače* ali *Dajte mu groš, / da vam dojde još* itd. Tudi tu je v nekaterih primerih izražena otroška neučakanost z verzi kot *Hop, haj, stara majka, bu li skoro kaj?* Nasploh se zdijo hrvaške kolednice starejše od belokranjskih, saj je v mnogih še uvodni pozdrav in zahvala za darove, v srednjem delu besedila pa je več o Juriju, ki prinaša pomlad, ponekod so sledovi legende o Jurijuzmagovalcu zmaja, in grožnja za primer, da ne bi dobili darov, podobno izražena kot v kresnih kolednicah (npr. da bodo vzeli sinka). Ali je potemtakem mogoče pritrditi mnenju V. Huzjak, da je jurjevsko koledovanje prišlo na Hrvaško čez Slovenijo? Kako da se niti po vzhodnem Dolenjskem, kjer se je najdalj držalo koledovanje odraslih, niso ohranila bolj starinska besedila? Zakaj so toliko različna od belokranjskih? Žal starejših belokranjskih ne poznamo, saj se že najstarejši zapisi izpred sto let ujemajo z današnjimi. Kapelejev opis jurjevanja v Črnomlju ne navaja besedila pesmi, tista, ki jo pojo črnomaljski jurjaši izza obnovitve šege v 30. letih 20. stol., pa je hrvaška turpoljska varianta, ker je Marolt domneval, da bi nekako taka mogla biti po-

¹⁶⁾ Huzjak, 3,17.

zabljena črnomaljska. Zdi se, da je moralo belokranjsko jurjevsko koledovanje zelo zgodaj postati otroška šega in je tu prej kot na Hrvaškem izgubilo starejše, bolj obredno koledniško besedilo. Tisti vrstici, ki sta se zdeli Maroltu tako pomembni v var. iz Primostka (... *iza loga zelenoga, / iza mora krvavoga*) sta prišli v belokranjsko besedilo gotovo iz hrvaških kolednic, kar je bilo tem lažje, ker vemo, da so hrvaški jurjaši prihajali čez Kolpo v Belo krajino.¹⁷⁾ Da bi hodili Belokranjci z Zelenim Jurijem v Pokuplje, nimamo poročil. Toda vrstici *šilo mi je u Metliki, / dreta mi je u Ljubljani* so prišle v nekatere pokupske variante nedvomno iz belokranjskih. Zakaj bi sicer hrvaška besedila omenjala Metliko in Ljubljano?

Tudi po glasbeni strani kaže izročilo hrvaških jurjevskih kolednic deloma starejše lice, saj jih je med objavljenimi v razpravi V. Huzjak (str. 28 sl.) nekaj z daljšimi melodijami, podobnimi drugim koledniškim oz. obrednim. Melodije belokranjskih jurjevskih kolednic pa se po značaju uvrščajo med otroške pesmi, ki imajo za osnovo terco v povezavi s sekundo nad njo.¹⁸⁾ Ker so se v večini belokranjskih kresnih kolednic vse do danes ohranile starinske melodije s posebnim načinom petja, bi bilo mogoče to tudi v jurjevskih, če bi bili koledniki ostali odrasli fantje, kot so ostale pevke kresnih pesmi odrasla dekleta. Da so torej belokranjske jurjevske kolednice po značaju brez izjeme enake otroškim pesmim, moremo — po mojem mnenju — pripisovati njihovi zgodnji presaditvi iz sveta odraslih v svet otrok. Ker tudi najstarejši zapisi ne segajo dalj kot v prejšnje stoletje, ne bo mogoče nikoli izvedeti, kakšne so bile pred tem. Take, kakršne poznamo, se uvrščajo med tiste pesmi, ki so zapisane pozabljenju, ker je preminula šega, s katero so bile življenjsko povezane, saj smo mogli po zadnji vojni dobiti jurjevske kolednice skoraj brez izjeme samo še pri starejših ljudeh, ki so se še spominjali iz mladosti.

ST. GEORGE'S DAY KOLEDNICA IN BELA KRAJINA

Summary

Kolednica is the name for the song by which participants in processions, *koledniki*, greet every house, getting presents in return. In Slovenia, this custom takes place on various holidays throughout the year. The ritual greeting *koledovanje* is part of more complex events at St. George's Day (April 23/24) — the saint figure who has apparently taken place of some other spring deity of ancient Slavs.

In the past, *kolednice* songs must have been sung all over Slovenia because some were recorded in east Dolenjska, Rož in Carinthia and Bela Krajina even after World War II.

¹⁷⁾ Prim. pričevanje Vinka Lovšina za Metliko v časopisu Sv. Cecilija, 1a (Zagreb 1925), 53 sl.

¹⁸⁾ Prim. Röhrich, Lutz; Brednich, Rolf W., Deutsche Volkslieder, II. Bd. Düsseldorf 1967, 60, 62 (otroške za 1. maj), 95 (za Martinovo).

While in Črnomelj adolescents performed St. George's ritual on the main square as a dramatic play (after the last war only as a show for tourists), in the villages of Bela Krajina school-children walked from house to house, sang *kolednice* and escorted a boy disguised in a bush of green: *Zeleni Jurij* (»Green George«).

Until present, twenty-three St. George's *kolednice* were recorded in Bela Krajina. Their text and melody differ from such songs in other Slovene regions. While the latter speak about St. George and have the form identical to *kolednice* sung at other holidays. St. George's *kolednice* from Bela Krajina start with verses on »Green George«; then follows a long account in rhymes of presents to be received — like in Croatian songs — and the expression of gratitude at the end is missing. The structure of the melody is of the children song type, with a third, and a second over it, in the base. This fact suggests that the oldest variants of *kolednice* were recorded at the time when St. George's ritual had already started to disintegrate and had become a children's affair, before it finally disappeared after World War II.